

i haja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četrstolpne peti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih gorških trafikah.

Germani in Slovani.

Nekaj takega, kar je izjavil nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg dne 7. t. m. v nemškem državnem zboru, je morda že marsikomun bilo na mislih, a nikdo se tega ni upal prav izreči. Posebno pa so »veliki« politiki bili v tem oziru navadno zelo rezervirani in s par frazami je bila stvar rešena. Iz govora nemškega kancelarja se pa vidi, da nekateri vendar mislijo nekoliko globlje in vidijo probleme in naloge, kateri sicer niso ravno ta hip še aktualni, a bodo vendar prišli morda že v doglednem času na program svetovne politike.

Že večkrat se je govorilo in pisalo, da imajo Slovani bodočnost. Nekateri vedo celo več o tej stvari; trdijo namreč tako le: prvo so vladali na svetu romanski rodoči, zatem so prišli germanski in nazadnje pridejo slovanski. Zakaj bi sicer to moralo biti ravno tako, tega ne pove nikdo. Nekoliko bi se pa dalo soditi iz kulturne zgodovine, ki nam kaže, da so navadno oni narodi, ki so dosegli najvišjo kulturno stopinjo, začeli potem hirati in propadati in polagoma so celo izginili. Tako se je zgodilo z Rimljani in podobno se godi s Francozi, ki se le umetno vzdržujejo na površju. Močan, krepak narod pa so Nemci in njih napredek skoro na vseh poljih človeškega znanja je naravnost epohalen. To je dejstvo, s katerim je treba računati, kajti nemška politika ne pozna praznih besed in Bismarčkova oporoča je pisana z železno roko.

Poleg germanskih plemen se vedno bolj dvigujejo slovanska, Rusi, Bolgari, Poljaki, Čehi, Hrvatje in drugi, vse hiti naprej in naprej, nikdo noče zaostati. Pozno so sicer stopili nekateri slovanski rodovi v zgodovino, a zdi se, kakor bi hoteli sedaj popraviti, kar so prej zamudili. Velikansko kulturno delo se je že izvršilo in se še bode in slovanska misel si dobiva vedno bolj trdna tla.

Še tega vidika gleda sedaj nemški kancelar na svetovno politiko. On nekako dvigne državne mreže z zemeljske oble in nasproti si stoje le narodne trupe. Ravnotežje, katero je do sedaj

izdrževala turška država, je popolnoma pobito, kajti namesto nje stoji tam sedaj skupina po večini slovanskih držav, ki bodo razširjenje slovanske misli še bolj pospeševale.

Bolgarske zmage, pravi Hollweg, so sicer zmage nad Turkom, a so tudi zmage slovanske misli.

Kakor vidimo, tedaj nemški državni kancelar gleda v daljino prihodnost, ko bi znalo morda priti tako daleč, da bi nastal splošen boj med nemškim in slovanskim plemenom. Vendar je ta bodočnost na vsak način še jako daleč in ravno za nas Avstrijce nima nikakega pravega realnega pomena. Pri nas ti tak boj pomenil konec naše države, kakor pravi tudi »Slovenec« in s patriotičnega stališča avstrijskih državljanov se z besedami Hollweg-ovimi ne moremo strinjati. S tem seveda ni rečeno, da ne bo med nami in Nemci več nikakega prepira, kar je čisto izključeno. Prepiri so bili in bodo in ravno zato je pa pri nas potrebno, da se vlada drži absolutne, čiste pravice, ker drugače je krivična eni ali drugi narodni skupini. Pri nas v Avstriji je pač treba vpoštovati razne činitele, katerih v Nemčiji skoro ni. Zato pa ne moremo odobravati nemškega stališča v tem oziru, ker nekako pozivlja na boj, četudi je kancelarjev govor drugače gotovo globoko zamišljen.

Med narodi so bile že od nekdaj razne napetosti, a nam se zdi, da bi bila ravno diplomatska naloga skrbeti za to, da se taka nasprotstva ublažijo in poravnajo, četudi jih ni mogoče popolnoma iztrebiti. V tem oziru diplomacija gotovo iz daleka ne stori svoje dolžnosti in tako se narodnostni spori le širijo in širijo, slabejši seveda podlega. Da na ta način mora priti potem do kakega skupnega poloma, to je precej evidentno, a kaže tudi prepotenco in mogočnost raznih mogočnih narodov, ki si dovoljujejo marsikaj na škodo slabejših.

Za enkrat stoji stvar tako. Med Nemci se je pojavila zopet ona velika poteza, katero je večkrat uporabil pokojni Bismarck na podlagi znanih be-

sed, da se Nemci ne boje ničesar na svetu, razum Boga. To veliko potezo je vzbudila velika slovanska črta, ki vodi preko Lozengrada in Odrina.

Ako hočejo Nemci boj, prav; a naš boj naj ne bo krvav, surov, naš boj naj bo krepko kulturno in gospodarsko delo, s katerim bomo pokazali svojim sosedom, da imamo tudi mi smisel in razumevanje za velika kulturna vprašanja. Ako bomo v tem smislu vsi do zadnjega storili svojo dolžnost, potem se nam ni bati nikake sile na svetu. Kulturno in gospodarska edinost, napredek in duševno delo, to so sigurna orožja, katerih ne premaža nobena nemška sila. Ne vdajmo se pa praznim frazami in brezupu, a tudi ne veselju brez podlage: narodna moč je v nas samih in le ako skrbimo za trdno, krepko podlago lastnega naroda, potem smo storili svojo dolžnost nasproti Slovanstvu. Trdno gospodarsko delo to je za nas edino prava in zdrava slovanska politika.

Poskusi na Hrvaškem.

Značilno za hrvaške razmere je na vsak način dejstvo, da se v zadnjem času tudi nemško časopisje peča dosti z njimi, ono časopisje, ki sicer ni za slovanske zadeve imelo drugega kot posmeh in sovražne notice. Še bolj značilno pa je, da smo za časa kraljevega komisarijata navezani tudi pri nas skoro edino na vesti, ki so v izven-hrvaških listih, kajti v kraljevini se konfiscira vse, kar količkaj diši po kakih hrvaških politikih. Hrvaški listi o domači politiki ne smejo vedeti takorekoč nič in še dopisniki zunanjih listov so bili izgnani.

Graška »Tagespost« poroča te dni o novem političnem poskusu, ki ga baje hočejo napraviti mažarski in mažaronški gospodje na Hrvaškem. Da z banom ni šlo, to so uvideli. Da tudi s komisarjem ne gre več, to je tudi jasno. Kakor znano, je komisar pl. Čuvaj že več časa izven Hrvaške in doma vlada podban dr. Unkelhäuser, ki je za las popustil vajeti, kar pa že ni prav mažarski gospodi v Budapešti. Glavna oseba je se-

veda še vedno Khuen-Hedervary in ta gospod hoče iztrebiti s Hrvaškega vse, kar se ne pokori in podvrže. Žalibog dobi vedno dovolj somišljenikov, ki mu gredo na roko »v skrbi za hrvaški narod«.

V zadnjem času se baje posebno briga za to bivši ban dr. Tomašič, kateri ima za seboj takozvano »narodno napredno stranko«. Dr. Tomašič ni nič zadovoljen s politiko sedanjega podbana in tako je sklenil baje s pomočjo mažarske gospode, sedanjega podbana odpraviti in ustvariti zopet nekaj novega, ker ne gre več ne z banom ne s kraljevim komisarjem, tedaj predlaga dr. Tomašič b a n o v e g a n a m e s t n i k a - locum tenens banalis, kakor se to pravi po latinsko.

Sicer to samo na sebi še ni najhujše, a vedeti je treba, kdo naj bi bil ta namestnik. Nobeden drugi se ne vidi sposoben za to mesto kot bivši znani državni pravdnik Milan Accurti, ki je vodil prosluli veleizdajniški proces.

Sicer tako mesto banskega namestnika zakonito sploh ne obstoja, a kakor vemo, se na Hrvaškem zna marsikaj zgoditi, kar je drugod nemogoče, da je le Mažarom prav.

Baje so se pa pojavili celo v Tomašičevi stranki odporni glasovi in nekateri člani so izjavili, da se raje pridružijo opoziciji, kot bi dopustili kaj takega. Zadovoljen pa je seveda dr. Lukacz in Khuen-Hedervary, kar je za celo zadevo vendar kočljivo in kakor je Čuvaj svoj čas postal kar čez noč kraljevi komisar z absolutistično močjo v rokah, tako se zna še marsikaj zgoditi, česar ravno ne pričakujemo.

Uhobi hrvaški narod je postal navaden kunec brez volje in besede. Vsad do sme na njem poskušati razne poizkuse in eksperimente kakor na nemni živali.

Ne bi bilo napačno, da bi se izvršil predlog francoskega poslanika v Londonu, ki je izrekel željo, da bi se hrvaško vprašanje obravnavalo pri konferenci prej kot albansko. Na vsak način je ta francoski politik bolj razumel av-

Časniki in mladina.

O tem prav zanimivem in za današnje razmere tudi prav važnem predmetu podaja dunajski list »Wiener Abendpost« v svoji številki od dne 31. marca nekatero res dobre opazke. Da dandanes tudi mladina dobi v roko časopise, ki niso namenjeni ravno zanjo, to je gotova stvar in le težko je tu doseči kaj pravičnega. Vemo namreč dobro, da razne prepovedi dosti ali nič ne pomagajo, ker si mladi ljudje na ta ali oni način že preskrbijo tozadevni list in še toliko bolj hrepeneče, ker je prepovedan. Na ta način tedaj ne gre.

Nekateri so poskusili drugače in začeli izdajati posebne liste za mladino, ki so sicer obsegali vsa dnevna vprašanja, a vendar ni bilo spodtakljivosti. Tak časopis pa stane denar in naročnikov je seveda le malo. Rajši si kupi vsak na skrivaj za par vinarjev vsakdanji dnevnik ker hoče vedeti, kaj čitajo »veliki«. Nekoliko bi v tem oziru lahko storila domača vzgoja, a žalibog ravno v onih hišah, kjer bi bilo kaj takega pričakovati, ne stori nikdo ničesar. Očeta zadene v tem oziru še manjša krivda, ker mora za delom, po opravkih, a ma-

tere in sicer ravno boljših stanov — zapravljajo raje čas s popolnoma brezpotrebnimi obiski in podobnimi komedijami, mesto da bi skrbele nekoliko bolj za vzgojo svojih otrok.

Današnja mladina, ki vidi sto in sto reči, ki pozna telefon in fonograf, ki opazuje zrakoplovne polete itd., seveda hoče marsikaj vedeti, kar bi sicer ne bilo zanjo ravno nujno potrebno. Frkolin komaj zleze dobro iz lupine, že hoče vedeti svojo v tej ali oni zadevi in včasih še dobri »papá« pride v zadrego, ker ne ve, kako bi »gospoda« sina odpravil. Dosti krivde v tem oziru ima ono časopisje, ki s svojo ohlapnostjo in čevkavostjo prežvekuje pocestne dogodke kot bi ne bilo nič važnejšega na svetu, ono časopisje, ki gleda »za kuli-se« in vlačiči na dan stvari, ki spadajo vse kam drugam, kot pred javnost. Tako časopisje sploh ne zasluži tega imena, kajti njemu ni namen informirati svoje čitatelje o tem ali onem gospodarskem in političnem položaju, ampak taki listi brodirajo po gnojnici mestnih škandalov in z velikim veseljem poročajo o vsaki »pikantni« zadevi.

Da taka poročila sicer pridejo v liste, to je tudi skoro neizogibno, ampak

vpraša se, kako jih prinese ta, kako oni list. Lahko se prinese kratko notico, ki omeni stvar tako, da je za odraslega človeka jasna, pri mladih pa ne vzbudi niti interesa. Naravnost neopravičljivo pa je, ako nekateri listi prav po judovski kričijo in bobnajo v svet stvari, ki se v spodobni družbi niti ne govorijo. V tem oziru so naši liberalni listi grešili grozovito in sicer od prvega do zadnjega. V svoji židovski špekulaciji niso pomislili pri takih »aferah«, da kvarijo up naroda, mladino. In to so imenovali in še imenujejo narodno delo!

S te žalostne steze stopimo na nekoliko veselejšo, s tem da zastavimo vprašanje: ali se na noben način ne da urediti lista, ki ga bo lahko čitala tudi mladina. Seveda se da in še prav lepo. Pošteno in pametno pisan list, ki se drži krščanskih, jasnih načel in zdrave, narodne politike, je primeren tudi za mladino v gotovi dobi. Tu se bo mladina poučila lahko o narodnih interesih, o narodnih idealih itd. Iz takega lista bo mladina črpala tudi potrdilo, da je pravo njeno versko življenje, kakor ga uči sv. Cerkev in kakor nas je učila skrbna mati. V listu z jasnimi načeli bo videl marsikateri dvomljivec, da krščanstvo

ni fraza, prazna beseda, ampak realen, živ pojem, ki ima v sebi življenjsko silo.

Ako je list tako pisan za »velike«, ga lahko damo tudi mladini v roke in ne bo se poluhajala. Kakor hitro so pa v tem ali onem listu stvari, ki jih pred otroci radi skrijemo, tedaj je to za nas dokaz, da list ne odgovarja pravim življenjskim potrebam.

In potem še nekaj. Mladino je treba navajati, kako naj čita dobre liste. Šola tega ne more storiti, četudi se je to v nekaterih krajih baje z vspehom poskusilo. Zato mora v tem oziru skrbeti največ dom. Naj se študentu začrta v listu ta ali oni bolj zanimiv odstavek, posebno znanstvenega in kulturnega značaja. Počasi se privadi fant na pravo čitanje, da ne išče v listu škandalčkov, ampak zabave in pouka. Na stotine drobnih člankov, na stotine poučnih odstavkov gre v svet, ne da bi jih kdo opazil. —

Merilo za življenje pa nam bodi, da blazirani ljudje pregledajo v naglici list od kolone do kolone in če ni kaj prav pikantnega, vržejo list v stran z malomarno frazo, da ni nič v časopisu. Tako ne smemo čitati listov, še posebno mladina ne, ki rada hlasta tja naprek brez določenega cilja. Dobro je

strijske potrebe kot jih razumejo naši lastni diplomati.

Naj si bo stvar sedaj tako ali tako, naj bo še dalje ban ali podban, komisar ali namestnik na krmlju — od osebe ni več odvisno — sistem je treba razbiti. Upamo pa, da bode hrvaško-slovenska zveza dosegla parlamentarnim putem kako sredstvo, ki bo vsaj za silo zadržalo te nenaravne in gnjile razmere.

Vojna na Balkanu.

Napoved blokade.

Poveljnik mednarodne flote pred Barom je odposlal v četrtek predpoludne guvernerju v Baru naznanilo, da je blokada že določena. Dotično naznanilo se glasi:

»V imenu mednarodne flote, ki zastopa evropske velesile odrediti blokado med Barom in izlivom Drina. Blokada se prične ob 8. uri zjutraj 19. aprila 1913. Blokada obsega na kopnem ozemlje med 42°6' in 41°45' severne širine in so v njo vštetni vsi kraji, vse luke in vsi izlivi rek, nadalje otoki, ležeči v označenih mejah ter v bližini obrežja. Blokadi so podvržene vse ladje vseh držav. Vsem ladjam, nahajajočih se v blokiranem kraju se dovoli 48urni rok, da zamorejo zapustiti blokiran teritorij, in sicer do 8. ure predp. 12. aprila 1913. Lastnoročno podpisal na krovu Nj. V. ladiji »King Edward VII.«, dne 10. aprila 1913. Cecil Burney podadmiral in poveljnik mednarodne flote.«

ČRNOGORA ODNEHAVA.

Velesile so ponudile Črnogori denarno odškodnino za izgubo Skadra. Začetkom se je črnogorska vlada protivila, vsprejeti to odškodnino. Toda londonski »Reuterjev« biró poroča, da je včeraj ponoči došla v London uradna brzojavka iz Cetinja, ki naznanja, da je sklenila črnogorska vlada vzeti v pretres vprašanje glede odškodnine.

Vojne operacije pred Skadrom ustavljene.

Iz Belgrada se poroča, da se zatrjuje v tamošnjih dobropoučenih krogih, da je srbska vlada že v četrtek odposlala srbskemu generalu pred Skadrom Bojoviću povelje, naj opusti nadaljne vojne operacije proti Skadru.

Skader izgubljen za Črnogorce.

Rimski list »La Tribuna« prinaša poročilo iz Cetinja, ki pravi, da se je polastila tamošnjega prebivalstva velika potrlost, ko je zaznalo, da namerava Srbija odpoklicati svoje čete izpred Skadra. Sodi se, da Črnogorci sami ne bodo mogli izvesti odločilnega napada na Skader, ker se je število njih vojaštva vsled vojnih izgub ter vsled boleznih skrajno skrčilo. Pa tudi bodo kmalu začeli Črnogorci občutiti pomanjkanje ži-

tedaj na vsak način, da mlade ljudi kdo opozori, kako naj berejo dober list, slabega naj sploh ne jemljejo v roko, kajti naravnost nepreračunljiva je duševna in tudi telesna škoda, katero je napravilo in še vedno napravlja slabo časopisje.

Boj proti takim listom je tedaj za vsakega pošteno mislečega takorekoč dolžnost. Nasprotno pa je dobro časopisje, ki se ne lovi za frazami in ne dela svojih načrtov v oblake, za odraščene kakor tudi za zrelejšo mladino priporočljivo. Ker se že dosti čita, naj se čita, kar je dobro in solidno, kar je slabega naj pa izžigne iz našega privatnega in tudi javnega življenja.

Merilo za življenje pa nam bodi, da je list, ki je pisan za pošteno in izobrazeno, razumno občinstvo, v bistvu primeren tudi za mladino. Brezverski, frazerski listi raznih liberalnih špekulantov pa naj ne prihajajo na nizo pravega, krščanskega rodoljuba. Kakor hitro stavimo list pred mladino na polico, je znamenje, da njegova vsebina ni primerna za poštenega človeka. Tako časopisje bomo kratkoma brcnili pred vrata in tako pokazali, da znamo ceniti pravo, pošteno herilo.

vil, tako da bodo primorani opustiti nadaljnje obleganje Skadra. V Cetinju smatrajo Skader kot izgubljen za Črnogoro.

Kraljeva jahta zaplenjena.

V noči na petek so avstrijske ladje pred Barom z reflektorji zapazile jahto kralja Nikite »Rumia«, ki je hotela v barsko luko. Torpedolovec jo je ustavil. Jahta se je morala usidрати tik oklopnice, kjer je plavala ponoči pod neprenehanimi žarki reflektorjev.

Protiaavstrijski bojkot v Srbiji.

Dosedaj se je le površno govorilo v Belgradu o bojkotu avstrijskega blaga. Sedaj pa se je bojkotno gibanje postrojilo in sicer vsled nastopa Avstrije v zadnjem času. V Belgradu je imela kupčijska zbornica sejo, na kateri se je po kratki razpravi soglasno sklenil bojkot avstrijskega blaga. V ti seji se je sklenilo, pozvati tudi druge balkanske države, naj bojkotirajo avstrijsko blago.

Glasovi o odstopu kralja Nikite.

V zadnjih dneh se širi vest, da namerava odstopiti črnogorski kralj Nikita od vlade ter prepustiti Črnogoro Srbiji, ako bi Avstrija nastopila s silo proti Črnogori. Pariški »Temps« pravi k tem vestem, da to tvori grožnjo Črnogore proti Avstriji, ki ne dovoli Črnogori kompenzacij, marveč nastopa napram njej nasilno. Združitev Črnogore in Srbije bode provzročila take komplikacije, da se bo na Dunaju storilo vse mogoče, da se jim izognejo.

Rusija opravičuje svojo politiko napram balkanski zvezi.

Ruski zunanji minister je izdal daljši komuniké, iz katerega posnemljemo sledeče: Glavni namen Rusije je bil ta, da bodo uživale balkanske države sadove svojih žrtev. To je Rusija tudi po dolgih in mučnih pogajanjih dosegla s tem, da je pregovorila velesile, da se niso umešavale v zadeve balkanskih držav. Prišel pa je čas londonskih pogajanj, ki so imela nalogo določiti meje nove Albanije. Ta naloga pa je nasprotovala interesom Srbije in Črnogore in njuni naravnim ekspanzivni tendenci. Z druge strani pa so se protežirale koristi Avstrije, Italije in Albanije, katerih vitalni interesi obstoje v vzdrževanju »status quo« na Jadranskem morju. Ta »status quo« pa pomeni isto kot ustvariti neodvisno Albanijo, ki naj bi bila kolikor mogoče homogena po narodnosti. Zato je Rusija izprošila za slovanske države Prizren, Ipek, Djakovico in Dibro, a Skader mora pripasti Albaniji, ker je Skader popolnoma albansko mesto s sedežem katoliškega škofa. Sicer pa po poročilih ruskega vicekonzula v Skadru Črnogora ni bila v stanu asimilirati par tisoč Albancev in katoličanov, ki žive v Črnogori že 35 let. Zato bi tudi priklopitev skaderskega sandžaka pomenila le oslabitev Črnogore in znalo bi se zgoditi, da postane Črnogora črnogorska Albanija. Zato Rusija povsem odobruje nastop velesil in se jim tudi pridružuje. Toda s tem Rusija ni odložila protektorata nad slovanskimi balkanskimi narodi.

Mir se bliža.

V Londonu se je zopet sestala konferenca poslanikov velesil. Obravnavala so se razna pereča vprašanja. Sklenilo pa se za sedaj ni še ničesar, ker se pričakuje še odgovor balkanske zveze na zadnje ponudbe velesil glede posredovanja za mir. Razpoloženje za mir je povsod jako dobro, tako da je sklep miru pričakovati že v prihodnjih dneh.

Politični pregled.

Sklicanje državnega zbora.

Državni zbor bo imel svojo prihodnjo sejo najbrže dne 5. majnika ob 3. uri popoldne.

Komisar na Češkem.

Zopet kroži po časopisih vest, da misli ministerstvo postaviti na čelo avtonomne uprave na Češkem komisaria.

Vzrok so deželne finance. Vsled nemške obstrukcije ne more češki deželni zbor že več let zborovati in dovoljevati za upravo potrebnih sredstev.

Deželni dolgovi na Češkem

presegajo že vse meje. Poročevalec tozadevne komisije dr. Urban pravi, da je dežela sprejela že letos od vlade toliko kolikor ji pritiče za celo leto od novega dohodninskega in žganskega davka. Vlada sedaj ne da nič več, pač pa je obljubila še svojo pomoč, ako bi hotela dežela vzeti kako novo posojilo. Če gré v bogati Češki deželi tako klaverno, tedaj se lahko mislimo, da tudi drugod pri deželnih blagajnah ne cvetijo ravno zakladi.

Gališki volilno - reformni odsek.

Volilno reformni odsek za Galicijo je vsprejel v četrtek vse določbe glede deželnega reda nespremenjene; potem se je pričel baviti z deželnim volilnim redom.

Albansko društvo

se je ustanovilo na Dunaju. Društvo hoče skrbeti za gospodarsko, literarno, znanstveno in humanitarno izobrazbo v Albaniji. Zborovalci so objavili tudi neko resolucijo, v kateri pravijo, da z obudovanjem zrejo na hrabre borilce v Skadru in upajo, da bo zmagala pravična albanska stvar. Na zborovanju je bil tudi neizogibni Chlumecky, ki je trdil, da ima Avstrija dolžnost skrbeti za albanske koristi. — Upamo, da hujših posledic to društvo ne bo imelo, a zanimivo je, zakaj vse nekateri gospodje dobivajo čas na razpolago.

Laško vojno brodovje.

Iz Milana poročajo, da je imel italijanski admiralski svet v zadnjem času jako obširna posvetovanja glede nabave novih bojnih ladij. Admiralski svet se je odločil za ladje po 35.000 ton z 12 topovi po 38 cm kalibra. Vsaka taka ladija bi stala 110 milijonov lir in morda še več, ker je znano, da se taki proračuni radi prekoračijo. Italijanska vlada pa je ta načrt odklonila, ker bi za take ladje bile potrebne čisto nove priprave v ladjedelnicah, posebno pa še iz denarnih ozirov, ker bi bilo to breme za davkoplačevalce prevéliko. Vlada se je odločila za ladje po 30.000 ton, ki imajo po 9 topov kalibra 38 cm. Na vsaki ladiji so po trije oklopní stolpi, v vsakem po trije taki veliki topovi. Ladje bodo imele hitrost 26 milj na uro in bodo stale vsaka okoli 90 milijonov lir. Leta 1916 morajo biti že tri take ladje končane in začne se z delom takoj, ker rabi delo take ladje tri cela leta. Sicer pa poročajo listi, da se morda vlada odloči celo za prvotno velikost novih bojnih ladij, kar bo pomenilo tudi za druge države, da je treba imeti enako velike in močne ladje.

Delavsko gibanje v Belgiji.

Poročali smo že, da hoče belgijsko delavstvo začeti z generalnim štrajkom. Kot začetek je odločen prihodnji ponedeljek. Vlada je v velikih skrbih, šole so po večini že zaprte, ker stanuje v šolskih prostorih vpoklicano vojaštvo. O priliki kraljevega rojstnega dne 8. 1. m. so nastopili po ulicah veliki nemiri. Delavstvo je drlo v velikih masah po mestu Bruselju in kričalo: živio splošni štrajk! Nekateri so nosili tablice z napisom, naj vojaštvo ne strelja na delavstvo. Policija je te tablice konfiscirala. Tudi železničarji so se pridružili splošnemu štrajku.

Domače in razne vesti.

Župnijski izpit je ta teden naredil preč. g. Alojzij Novak, prefekt in knjižničar v osrednjem semenišču, z izvrstnim uspehom. Čestitamo!

Smrtna kosa. V četrtek je umrl v Orehku oče preč. g. župnika pri sv. Ignaciju Kokošarja v 79 letu svoje dobe. Pokojnik je živel sicer pri gosp. župniku v Gorici, a minoli teden podal se je v Orehek na obisk svoje hčere. Tam se je prehladil in lotila se ga je

pljučnica, ki mu je tudi končala življenje. Pogreb se vrši danes popoldne. Svetila mu večna luč! Preč. g. župniku pa izrekamo na tem mestu naše najiskrenejše sožalje.

Smrtna kosa. Včeraj je umrl v tržaški bolnišnici in sicer na operaciji g. Kristjan Bratina, nadučitelj v Bovcu. Bolehal je že delj časa in se dolgo pomišljal, bi si li podvrigel težki operaciji. Slednjič se je odločil za to, a žal, operaciji je kmalu sledila smrt. Pokojnik je bil rojen l. 1856. pri Sv. Tomažu na Vipavskem. Služboval je kot učitelj prva leta v Kobaridu, potem v Kredu, na Žagi, na Srpenici, pri Sv. Luciji in slednjič v Bovcu, kjer je bil nepretrgoma 23 let in je vzgojil skoraj vsaj mlajši rod. Zapustil je udov in 8 otrok. — Pogreb se bo vršil jutri popoldne po 4. uri na tržaškem pokopališču. N. p. v m.!

Smrtna kosa. Umrla je v torek ponoči v Gorici soproga učitelja »Glasbenega in pevskega društva« gospa Ida Michl, rojena Kavčič v 34. letu svoje dobe.

Grof Coronini kandidat za deželno glavarstvo na Goriškem. Korespondenca »Austria« poroča, da je pozvan višje-deželni sodni svetnik v Gorici, grof Coronini, naj kandidira v goriški deželni zbor, češ, da je določen za goriškega deželnega glavarja.

Odlikovanje. Proštu monsgr. dr. Faiduttiju je cesar podelil komturški križ Franc Jožefovega reda z zvezdo.

Novi poreški škof. Kakor kažejo znamenja, bode imenovan župnika pri novem sv. Antonu v Trstu preč. gosp. Pederzollija za poreškega škofa tudi uradno v najkrajšem času objavljeno.

Oficirji pri »Schulvereinu«. Pod tem naslovom priobčuje včerajšnja »Edinost« vest, iz katere se posnemlje, da bi bili sodelovali nekateri oficirji tukajšnje garnizije pri neki zabavi, ki jo je priredilo tukajšnje vojaško poveljništvo in ki se je vršila v poslopju »Schulvereina«. Nepoučen čitatelj si bo koj mislil, da je bil dobiček predstave namenjen »Schulvereinu«, ker »Ed.« z nobeno besedo ne omenja, v kako svrhu se je priredila dotična zabava. Ker je najbrže »Edinost« namen zabavinega dobička zamolčala iz stare mržnje do vsega, kar je v dobrobit človeštvu, moramo pojasniti mi čitateljem »Edinosti«, da se je vršila dotična zabava za to, da se čisti dohodek uporabi za nabavo nekaterih potrebščin za kapelo nove vojaške bolnišnice. Prav gotovo bi bili mi prvi povzdignili svoj glas, ako bi bilo vojaško poveljništvo priredilo zabavov »Schulvereinske« namene.

Slovinci tuje v Gorici tako še vedno pripoveduje »Corriere« svojim bralcem. V četrtekovi številki se zopet jezi na slovenske meščane in trdi, da naj se zgodi kar hoče. Slovenci so in ostanejo tuji — »calati in città«. Radovedni smo le, ali velja to za vse čase nazaj ali ne. Pa recimo, da ta stvar velja za vedno, ker »Corriere« ne pravi nič, da je le za danes ali včeraj veljavna, tedaj niso »calati in città« le tisti, katere hoče »Corriere« kot take označiti, ampak tudi taki, ki so njegovih dobri prijatelji: razni Pinavčiči, Princiči, Nagliči, Březine itd. Ali niso tudi nositelji teh imen morda prišli v Gorico, ali so od nekdanj tukaj? Da bi bili od nekdanj tukaj, ni mogoče, ker »Corriere« je dokazal, da Gorica — non fù mai slovena, da ni bila nikoli slovenska. Torej je bila vedno laška; ta ime na in še druga pa niso laška, ampak kažejo, da so slovanskega pokolenja. Tedaj so ti razni čiči tudi prišli pozneje v mesto in se naselili med laško gospodo in začeli govoriti nje jezik. In tako so ti ptiči ravno tako »calati« kot vsak navaden hlapec; razloček je le ta, da eni še govórijo vedno slovensko, drugi pa le za trgovske in druge potrebe. Drugače smo pa vsi enaki — kajti pravih laških družin je v Gorici pač presneto malo. Sicer pa naj gospodje od »Corriere-ja« gredo kak tržni dan po goriških trgovinah in slišali bodo — edino slovenske glasove. Tisto kar ni-

sarijo oni o »laški« Gorici je le na po-
pirju, v resnici pa ni uredno beliča.

Goriški in koroški Slovenci na sv. Gori. — V nedeljo, dne 13. t. m. se snidejo na sv. Gori goriški in koroški Slovenci. Korošci (nad 1200) so prišli s posebnim vlakom že danes ob 2 uri 27 min. pop. Goriška procesija pride na sv. Goro okoli 8. Ob 8¹/₄ bo govor in potem sv. maša. Romanje vodita preč. gg. dr. Ehrlich in dr. Arnejc.

Slovensko gledališče v Gorici. V torek zvečer so igrali ljubljanski gledališki igralci v dvorani »Trgovskega Doma« Sudermanovo dramo »Tih s rečiča«. Iz igre črpa poslušalec marsikaj lepega. Suderman je vpeljal v igro krasne momente, ki poslušalca zamaknejo. Igralo se je prvo dejanje še precej nepopolno, dobro drugo in tretje. Odlikovali so se gg. Verovšek, Danilo in Danilova. — Udeležba je bila boljša kakor minulo nedeljo. Glavni kontingent je tvorilo dijaštvo.

V četrtek so igrali pri skoro prazni dvorani veseloigro »Gospod senator«. Igralo se je jako dobro. Pri tako pičli udeležbi se v Gorici ni predstavljala še nobena igra. Ljudje posečajo raje kinematografe, kakor pa gledališke predstave, kar ni odobravati. Meščanstvo naj vsaj pri sledečih predstavah napolni dvorano. Igralci, ki imajo predstave v lastni režiji, to zaslužijo.

Danes zvečer se bo igrala komedija »Vrag«. — Jutri v nedeljo popoldne bodo igralci igrali v Renčah veseloigro »Gospod senator«, zvečer v Gorici pa burko s petjem in vojaškim orkestrom »On in njegova sestra«. V ponedeljek zvečer bodo predstavljali v Prvačini burko »Uboga para«. V torek zvečer pa se bo predstavljala v Gorici drama slavnega italijanskega pisatelja Sem Benelli-ja »Ljubezentreh kraljev«.

Občinstvu priporočamo, naj pridno poseča predstave.

Rozina je sam prišel v tukajšnje zapore. Rozina, za katerim je bila izdana kakor je znano tiralnica vsled ovadbe, da je poneveril pri okrajnem šolskem svetu za goriško okolico velike svote denarja in o katerem se ni do danes nič vedelo, kam je izginil, se je danes zjutraj ob 7. uri in pol sam predstavil g. oficialu Neffatu, ki mu je odkazal v tuk. zaporih primerno stanovanje.

Sina bivšega župana kanalskega, poslovođjo Križničevih tovarn v Podmelcu, ki so v konkurzu, Alojzija Križniča, ki je na sumu, da je izvršil razne goljufije in je pred meseci izginil iz Kanala, pripeljali so včeraj v tukajšnje zapore iz Belgrada, kjer je bil, kakor smo svoječasnno poročali, aretiran.

Vojski planinci so odšli iz našega mesta v čet. zjutraj v svoja poletna bivališča v hribe.

Druga nova vojašnica na Rojcah. Vojski dragonci (oddelek za strojne puške) so se te dni nastanili v novi vojašnici.

Risalne priprave (Reusszeug) je izgubil učenec tuk. realke na potu proti domu od ljudskega vrta na Fr. Jos. tekaljšče št. 50. Najditelju je zagotovljena nagrada.

Odpri lekarni. Od 13. do 20 t. m. bodete imeli ponočno službo lekarni: Liberi-Tromba.

Sankcija deželni zakonov. Cesar je sankcioniral po goriškem deželnem zboru sklenjene zakonske načrte o delitvi skupnih zemljišč in regulaciji nanje se nanašajočih užitnih in podedovanih pravic, o zlaganju gospodarskih zemljišč, o varstvu planin in pospeševanju planšarstva ter jedalobenem pooblastilo za sklep pogodbe v zadevi namestitve geometrskega osebja za agrarske operacije.

Sneg. Minolo noč je pobelil sneg bližnje kraške vrhove, Čaven in tudi Sv. Gora dobila je snežno tančico. Nevarnost je nastala, da ne bi sledila snegu slana ter ne pomorila tako bogatega sadnega cveta kakor je letos.

S patrono se je igral 10 letni učenec Anton Simčič iz Gojač; kar se razpoči patrona, pri čemur je zadobil mali Simčič težke poškodbe na licu in na rokah. Prepeljali so ga v tuk. bolnišnico.

Revolver je čistil delavec Feliks Tolmar iz Kanala ter bil pri tem tako napreviden, da se je ranil na levi roki. Leči se v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici.

Občni zbor »Trgovsko-obrtne zadruge v likvidaciji se ne bo vršil v nedeljo 12. aprila, kakor je bilo v tozadevnem vabilu v listih objavljeno, marveč v nedeljo 13. aprila. O d b o r.

Za narodni muzej je daroval gosp. Josip Balič, učitelj na Vrhu sv. Mihaela, kot 30. dar: 1.) I star benečanski denar (Pax Tibi Marce Evangelista — Judicium Rectum); 2.) Patra Hippolita Bukvize od Flejda inu navika Kristusa nashiga Jsvelizharja iz l. 1719; 3.) Oratio Inauguralis in Collegio Loevenburgico 1766.; 4. Introductio in historiam Romanorum Pontificum; 5.) Buttura, Saggio di storia veneta; 6.) Parizek, Erklärung der Evangelien (3. zvezke); 7.) Stanič, Gebet- und Gesangbüchlein; 8.) Drobtinice za l. 1865—66.; 9.) Srbska in ruska azbuka. O d b o r.

Razpis natečaja. Deželni odbor razpisuje denarno podporo letnih 240 kron, ki se podeli iz dohodkov zaloga za obnemogle delavce, ustanovljenega od prevzvišenega deželnega glavarja grofa Franca Coroninija v spomin zaroke prejasne nadvojvodinje Marije Valerije.

Za podporo se smejo potegniti delavci in delavke, ki so pristojni v kako občino poknežene grofovine Goriško-Gradišćanske ter so postali trajno nezmožni ze delo; v prvi vrsti pa se bodo upoštevali reveži izmed njih, ki so svoje moči posvečali podjetjem velike ali male obrti ali pa kmetijskim podjetjem.

Prošnje naj se vložijo pismeno na zapisnik deželnega odbora do 30. aprila t. l. in priloži naj se jim:

1) spričevalo župniškega urada dotičnega kraja, potrjeno ali, če treba, izpopolnjeno po županstvu pristojnostne občine; v spričevalu naj se vestno navede starost, standružine, prosičeva vzdrževalna sredstva, kakor tudi, kako se je bavil z obrtjo in kakšno je njegovo pravno obnašanje;

2) zdravniško spričevalo potrjujoče prosičevo bolehnost ali pohabljenost, ki je vsled nje nesposoben za delo.

Če se izve, da je v naslovih ki so bili pri podelitvi podpore merodajni, kaj neresničnega, ali pa če neha podpiranje čeva revščina, se podpora takoj ustavi.

Razglas. Razpisuje se natečaj za 8 prostorov, ki jih je ustanovil vis. deželni zbor v spomin na pokojnega deželnega glavarja Nj. E. grofa Franca Coroninija, dalje za 8 prostorov, ki jih je ustanovil visoki deželni zastop v proslavo 60 letnega vladanja Njegovega Veličanstva cesarja, kakor tudi za 4 prostore, ustanovljene povodom 80 letnice rojstva Nj. Vel. cesarja torej skupaj za 20 prostorov za brezplačno zdravljenje dvajsetero ubožnih škrofuloznih ali rakitičnih dečkov oziroma deklic dežele, ki so dopolnili 6. leto a niso še prekoračili 12. leta svoje starosti, v prvem avstrijskem morskem zdravilišču graščkem tekom prihodnje kopališke dobe.

Prošnje, ki morajo biti opremljene z mnenjem občinske oblasti, s spričevalom o cepljenju koz in z dokazilom, da so prosiči pristojni v kako občino Goriške in Gradiške, kakor tudi z ubožnim in zdravniškim spričevalom glede

bolezni prosičev, naj se vložijo pri deželnem odboru do 15. maja t. l.

Nadalje se morajo opremiti prošnje s potrdilom c. kr. okrajnega zdravnika, da prosiči niso nalezljivo bolni in da v hiši, kjer stanujejo, ni sedaj in tudi v zadnjih štirih tednih ni bilo sličnih bolezni.

Vsem županstvom političnega okraja goriškega. C. kr. ministerstvo za notranje poslove je naznanilo, da neki Maksimus Neumayer namerava v južni ameriški državi Parà, Brazil, kolonizirati ob železnici Braganca (Estrada de Ferro de Braganca) ležečo pokrajino z avstrijskimi izselniki. Dotični okraj pa ni primeren za evropske izselnike zaradi skrajno neugodnih zdravstvenih razmer. Sviri se torej pred izseljevanjem v omenjeni okraj.

Nov ribji trg v Trstu se otvori dne 1. junija. Zgrajen je tik pomola Giuseppina.

III. glavni občni zbor Jugoslovanske Strokovne Zveze. Načelstvo Jugoslovanske Strokovne Zveze je v svoji seji dne 2. aprila sklenilo, da skliče III. glavni občni zbor v nedeljo 4. majnika 1913. Zborovanje bo v Ljubljani v »Ljudskem Domu«. Spored je zanimiv in za J. S. Z. tudi koristen.

Vojaški begunci pri 20. lovskem bataljonu. »Slovenec« poroča, da je pobegnilo od 20. lovskega bataljona 16 vojakov in navaja tudi dotična imena. Vojaški begunci so vsi s Kranjskega.

Bivšega poveljnika tukajšnjega topničarskega polka, v zadnjem času poveljnika 7. artiljerijske brigade v Temišvaru, generala Henrika Juhacza je zadel v Budimpešti mrtvoud. General je bil takoj mrtev.

Kurzi za zabavišča. Naučni minister vitez Hussarek je sprožil misel o skupni konferenci zastopnikov naučnega in obeh vojnih ministerstev. Ta konferenca naj bi se pečala z ustanovitvijo učnih kurzov, kjer bi se vzgajali učitelji za deška zabavišča in mladeniške klube.

Prej kot brzovjaka je prišel z zrakoplovom ženijski podpolkovnik Uzelac iz Fischamenda v Novisad. Podpolkovnik Uzelac je namreč ob času odhoda iz Fischamenda brzovjavil v Novisad, da pripelje tja zrakoplov. Ko je pa po 3 urah in en četrt dospel v Novisad, niso v Novemsadu še dobili njegove brzovjavke.

Aretacije zaradi špijonaže. Na Dunaju so aretirali nadporočnika Cedomila Jandrič I. bosanskega pešpolka, frekventanta II. tečaja vojne šole, in njegovega brata Aleksandra bivšega nadporočnika, ker sta osumljena špijonaže na škodo Avstrije. V stanovanju Cedomila Jandriča so našli mnogo kompromitujočega materjala. Govori se, da bodo sledile še druge aretacije zaradi špijonaže.

Zdravstveno stanje sv. Očeta. — Zdravje sv. Očeta se je v toliko zboljšalo, da je včeraj za nekoliko časa zapustil posteljo. Ta čas so se tudi odprla okna njegovega stanovanja.

Morilec poslanca Schumeierja. — Preiskava proti morilcu poslanca Schumeierja, Pavlu Kunschaku je končana. Psihijatri so izrekli, da je Kunschak duševno normalen. Obravnava se bo vršila sredi meseca maja pred dunajskim porotnim sodiščem.

Shod gostilničarjev se vrši te dni v Trstu. To je že drugi tak shod, na katerem gostilniški obrtniki rešujejo svoje stanovske zadeve. V častnem predsedstvu je tudi cesarski namestnik princ Hohenlohe, ki je s toplimi besedami pozdravil zborovalce in povdaril, da ravno gostilničarji tvorijo važno podlago v tujskem prometu, česar naj se vedno zavedajo. Ravno oni so tisti, ki

lahko povzdignejo glas kake dežele in tako prav dosti koristijo domačemu gospodarskemu napredku.

Olajšave za obiskovalce Jadranske razstave na Dunaju. Obiskovalci Jadranske razstave na Dunaju, ki bi se peljali na progji Trst-Dunaj, dobe 30% popust na vozarini, ako vzamejo listek za tja in nazaj, čigar veljavnost traja 30 dni. Te olajšave so veljavne za mesec julij ali avgust. Tudi na drugih progah so vpeljane take olajšave.

Avstrijski železniški uslužbenci ne smejo več čez rusko mejo. Ruska vojaška oblast je odredila, da ne smejo spremiti avstrijski železniški uslužbenci vlakov čez rusko mejo kakor doslej, temveč da jih morajo že na meji nadomestiti ruski železniški uslužbenci. Doslej so se menjavali v Varšavi.

Na Lahe so se spravili! Nekateri nemški listi so zagnali velik krik, ker je kupil nekov italijanski podjetnik obširna posestva Dietrichstein na Koroškem ob laški meji. Koroški Nemci so kar iz sebe, da je to ogromno gozdovje kupil Lah, češ, da bi se bilo tam lahko naredilo okoli 200 manjših posestev za nemške naselnike. Toda Lah je ponudil 40% več in »nemška zavednost« je raje dala Lahu posestvo kot Nemcem. Mesto, da hočejo v Št. Ilju požreti Slovence, naj bi nemški narodnjaki raje pazili, da jim tujski ne bi pobirali lastne zemlje. Tako se maščuje nemška samogoltnost že sama, ker jim kar na enkrat odleti tak kos. Sicer pa je na Koroškem naseljenih že toliko Lahov, da bodo počasi začeli segati Nemcem v lase, kar jim seveda ne bi prav nič škodovalo. Kakor oni pošujejo nam, tako se jim zna vračati od drugih — sedanjih »prijateljev«.

Nova sleparija v Italiji. Pred kratkim smo poročali o velikih škandalih, ki so se zgodili glede zidanja nove sodne palače v Rimu in sedaj poročajo listi, da je ministerstvo kar čez noč odpustilo štiri admirale, ker se je dognalo, da so ti štirje gospodje skrbeli za vse drugo, samo ne za dela v državni ladjedelnici. — Tako so se dela za sedanje najnovejše bojne ladje, ki so ravno v delu, zelo zakasnila in oni štirje admirali so imeli pri tem svoje prste vmes, za to so jih tudi potisnili hitro v — penzjon. Za koliko so oškodovali državo, bo dognala preiskava.

Kip čudezne Matere Božje iz Poczajeva ostane nadalje v Peterburgu. — Ko je bila nastala vojna nevarnost med Avstrijo in Rusijo, se je prenesel kip čudezne Matere Božje iz Poczajeva (kraj ob avstrijsko-ruski meji) v Peterburg, ker je bilo nekdanje ukazano od cara Nikolaja I., da se ima ta kip v slučaju vojne nevarnosti prenesti na varno v notranjost države. Te dni pa so se nekateri pričeli posvetovati, ali ne bi sedaj bilo že varno, postaviti kip na svoje prejšnje mesto. Toda peterbuški metropolit in Volivjski nadškof sta določila, naj za sedaj ostane kip še v Peterburgu.

Umrla ja v Parizu mati predsednika francoske republike Poincarè-ja.

Droblinice.

Detektiv se je zaročil, da je prišel na sled zločincu. V Berlinu je bil lansko jesen vbit Hleten študent, za hudodelca se pa ni vedelo. Mati je slutila, da je morda služkinja kaj v zvezi, ker se je vedla nekoliko plašno in kmalu odpovedala službo. Poklicani detektiv je šel za dekletom, se »zaljublil« vanjo in jo hotel »poročiti«. Deklina je šla detektivu na limanice in mu povedala tudi, da je njen prejšnji ljubi umoril fanta, ker ga je ta zalotil pri neki tatvini. Tako je prišla vsa zadeva na dan in mesto poroke — bo sledila kazen za hudodelstvo.

Vsem gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORISO

edno pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist
obmejnim slovincem.

Podatki zadnjega ljudskega štetja. Pri zadnjem ljudskem štetju l. 1910 so našli v Avstriji 1.252.940 ljudi se slov. občevalnim jezikom. Prirastek v zadnjih desetih letih znaša 60.160. Na Štajerskem so našli 409.684 Slovencev, na Koroškem 82.212, na Kranjskem 490.978 in na Primorskem 266.614. Na Koroškem smo nazadovani. V l. 1900 so našli tam še 90.495 Slovencev! Najlepši napredek se kaže na Primorskem, kjer je ljudstvo v narodnem oziru zelo zavedno. Vseh Slovanov na Primorskem je 440.772, Italijanov pa 356.495. V Gorici je 14.812 Italijanov, 10.790 Slovencev in 3238 Nemcev. V Trstu je 56.916 Slovencev, 118.959 Italijanov in 11.856 Nemcev.

Avstroogrsko prebivalstvo po stanovih. Zadnje ljudsko štetje dokazuje, da v naši monarhiji še vedno prevladuje kmečki stan; dve petini vsega prebivalstva se preživlja s kmetijstvom in gozdarstvom. V poljedelstvu, vrtnarstvu, ribarstvu in gozdarstvu je zaposlenih 30.100.000 oseb, v industriji pa 8.410.000; dalje: v trgovini, prometu in zavarovalništvu 3.316.000, v rudarstvu in fužinarstvu 742.500, stavbeni obrti 940.000 in v domačem gospodarstvu 1.138.500 oseb. Uradnikov, učiteljev, duhovnikov in umirovljencev je 3.060.000, brez poklica 1.249.000 oseb.

Vzorno učiteljske je dal lastne stroške sezidati papež Pij X. v Frascati blizu Rima. Zgradba je stala tristoisoč lir; založena je tudi zadostna vsota za vzdrževanje zavoda. Izpiti se bodo vršili natančno po državnih določbah. — Vodstvo zavoda bo poverjeno Salezijancem. Prvi gojenci bodo one sirote, ki jih je sv. oče sprejel v oskrbo po potrebi v Kalabriji in Siciliji.

Kako nastane iz drevesa časopis. Neki ravnatelj papirnice je napravil zanimiv poskus, v katerem času bi bilo mogoče napraviti iz debla časopis. — Zjutraj ob 7 uri 35 minut je dal posekati tri drevesa. Lubje so debelom vzeli in les pripeljali v tovarno. Les so izpremenili v papirno maso do 9 ure 34 minut. Takrat je bila papirna pola gotova. Z avtomobilom so pripeljali papir v tiskarno. In ob 11. uri zjutraj so ljudje že na tistem papirju brali najnovejše novice. Torej je bilo treba le tri ure in 5 minut, da se je časopis napravil iz materije dreves, na katerih vejah so zjutraj še ptički prepevali. Svet res hitro napreduje!

V zrakoplovu v Ameriko. Kako vse napreduje na svetu, vidimo iz dejstva, da nekateri že mislijo nato, kako bi se dalo priti v zrakoplovu v Ameriko. Neki bogat angleški list je razpisal za to nagrado 10.000 funtov (funt = 24 K). — Nekateri zrakoplovci se že resno pečajo s to mislijo. Težavo dela le bencin, katerega bi bilo treba jako mnogo, kar bi aparat obtežilo. Tudi aparat bo primeren sestavljen, tako da bo šel lahko nekaj časa tudi po vodi. Tak aparat se zove hidroplan. Kakor vse kaže, tedaj znamo počasi priti tako daleč, da bomo frleli v Ameriko kot lastovke na jesen v tople kraje.

Za laško zrakoplovstvo je baje nabranih 3.270.669 lir. V najkrajšem času se napravi 88 aeroplanov najnovejšega sistema. Sam kralj je dal za to zbirko 100.000 lir, »Corriere della Sera« v Milanu 400.000 lir, laški delavci in podaniki, ki so izven domovine, 350.000 lir in šolska mladina je zložila 180.000 lir.

Šest let prisilnega dela je dobil kot kaznen bivši avstrijski nadporočnik

Walach, katerega so Rusi prijeli zaradi volunstva. Obsojen je bil v Varšavi.

Cesarjevo stanje je, kakor poročajo dunajski listi, naravnost izborna. Bržkone bode cesar, kakor je to bilo svoj čas v navadi, zopet delil avdijence. Posebno se vladar zanima za zunanji politični položaj in skuša s svojim vplivom doseči, da se cela zadeva reši mirnim putem.

Ruski prestolonaslednik se poda te dni v Odeso, kjer ostane radi šibkega zdravja več časa.

Gospodarsko.

Sadno drevje. Sadno drevje v naših krajih bogato cvete. Čujejo se pa pritožbe ponekod, da je posebno na črešnjah vse polno črvov. Temu so krivi največ ljudje sami, ker ne čistijo sadnega drevja in ne zatirajo te golazni že v zalegi.

Cena kavi je zopet padla in sicer kakor poročajo iz Hamburga od 62 peninikov za nemški funt na 56 pf.

Cena petroleju je padla. Pred par tedni je bil petrolej na debelo po 38 K kvintal. Pri svojem posvetovanju v četrtak pa so zastopniki največjih nižjeavstrijskih, galiških, moravskih in šlezjskih rafinerij sklenili znižati ceno na 30 K.

Letno poročilo avstrijskega Lloydja za poslovno leto 1912 kaže kosmatega dobička 10.773.439 K. Po raznih večstranskih odbitkih ostane čistega dobička 2.581.753 K. Dividende se razdelijo v znesku 28 K na akcijo (7%). Po pravih odpade 284.584 K vladni. Poročilo pravi dalje, da se je »Lloyd« moral boriti posebno v zadnjem letu z raznimi neprilikami, a je kljub temu obdržal vse svoje normalne vožnje. Celotno 29 izrednih parnikov je bilo ekspediranih, kar pač kaže, da se je »Lloyd« pošteno potrudil izpolniti svojo dolžnost. Da se včasih ni bilo mogoče izogniti tudi raznim nerednostim, to je pri tako obsežnem prometu razumljivo.

Trbovlska premogokopna družba je izplačala od letošnjega čistega dohodka dividendo po 7 K na akcijo (5%). Dobička je bilo v zadnjem poslovnem letu 252.795 K več kot prej. Kapital se poviša od 9 milijonov na 19 milijonov kron.

Splošno zavarovalno društvo »Assicurazioni generali« je podalo svoj letni račun za l. 1912. Izplačalo je društvo v tem letu na zavarovalninah proti ognju itd. 24.731.605 K zavarovalnine za življenje so znašale 182.391.282 K. — Rezervni zaklad 9.510.434 K, čisti dobiček pa 8.058.559 K. Deleži na akcijo pridejo po 720 frančkov in se izplačajo v zlatu.

Uradno poročilo o stanju vinogradov, sadovnjakov itd. za letošnje zimsko dobo je bilo pred kratkim objavljeno in tu povzemamo glavne podatke, ki bi vtegnili tega ali onega poljedelca ali vinogradnika zanimati. — Sadno drevje je po večini dobro prezimilo in sneg ni napravil nikjer posebne škode. Zgodnja toplota je izvabila že mnogo cvetja, kar pa v nekaterih krajih ni posebno ugodno, posebno ne v Dalmaciji, kjer so razni viharji mandelne skoro popolnoma uničili. Fige in olive pa kažejo na jugu prav ugodno, drugo sadje bolj srednje. Tudi po vinogradih ni zima napravila posebne škode. Obrežovanje se je dovršilo o pravem času,

ker je bilo vreme splošno dovolj ugodno. Na Moravskem je začela lani peronospora in tako je letošnje zimo pomrznilo jako mnogo vinskih nasadov. Za goriški in gradiščanski okraj izkazuje poročilo na sploh dobre vspehe pri vseh naših sadnih vrstah. Za Trst in Istro skoro še boljši, razun mandeljnov. Tirolski in dalmatinski vinogradi so izborni, slabi pa kakor rečeno na Moravskem in tudi v Bukovini. Za naše vinorejce tedaj kaže zopet na severu dobra kupčija, ki prinese zopet lepe novce v deželo.

Naznanja se

da se toči pivo mestne plzenske pivovarne »Pilsner Urquell« v Gorici v sledečih javnih lokalih:

**Hotel »Pri pošti«,
Hotel »Tri krone«,
Hotel »Jelenu«,
kavarna »Al Corso«.**

Nadalje se to pivo vsaki dan sveže lahko dobi v steklenicah v glavni zalogi

A. PEČENKO

Corso Verdi št. 26, kjer ima tudi veliko zalogo vsakovrstnih vin. — Cene nizke.

Zgradba mostu na »traverzah« čez Sočo

se odda na zmanjševalni ofertni dražbi.

Delo proračunjeno na 8000 kron. Načrt in stroškovnik je na razpolago pri županstvu.

Sprejem gotove ponudbe zavisi od potrdila c. kr. okr. glavarstva v Tolminu. Ponudbam treba je priložiti 5% varščino.

Rok ponudbam traja do konec aprila t. l.

Županstvo v Soči,

dne 7. aprila 1913.

Župan:

Andr. Flajs

Prvo primorsko avtorizirano stavbeno in kamnoseško podjetje

Alojzij Tavčar

v Dutovljah okraj Sežana

zapriseženi sodni izvedenec

izvršuje vse potrebne načrte, proračune in cenitve za stavbe, vodnjake, ceste, nagrobne spomenike in druga razna monumentalna dela.

Cene zmerne.

ORIGINAL VICTORIA

Kupujte samo dvokolesa »AL TENA«, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in najboljši bodisi za navadno rabo ali za dirke

Šivalni stroji Original »Victoria« so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitiranje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-reznic e in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

Reševani & Cuk,

GORICA — Stolni trg št. 9.

Podružnica

Delniška glavica K 8.000.000.

Centrala v Ljubljani.

»Ljubljanske kreditne banke«

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst-deviz-vrat - Eskont menic. — Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje. — Vloge na knjižice 4 3/4%. — Predumi na vrednostne papirje. — V tekočem računu po dogovoru. — Safes — Borzna naročila. — Promese za vsa žrebanja. — Srečke na obroke. — Stavbeni krediti. — Nakazila v inozemstvo. — Kreditna pisma. — Vnovčenje kupnov in izžrebanih vrednostnih papirjev.

V GORICI

Rezervni zaklad K 1.000.000.

PODRUŽNICE: Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst. Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavcar.